TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Góc nhìn lịch sử và văn hóa về sự hưng thịnh của Phật giáo Indonesia

ISSN: 2734-9195 16:57 09/01/2025

Ngày nay, khi Indonesia đang khám phá bối cảnh tôn giáo đa dạng của mình, Phật giáo vẫn tiếp tục truyền cảm hứng cho những cá nhân tìm kiếm sự bình yên, chính niệm và sự phát triển tâm linh.

Đạo Phật là một trong những tôn giáo lâu đời nhất thế giới, có lịch sử phong phú và đa dạng ở "*Xứ sở vạn đảo*" Indonesia. Mặc dù hiện nay Indonesia là quốc gia có số dân theo Hồi giáo lớn nhất trên thế giới, tuy nhiên khác với Malaysia và Brunei, trong Hiến pháp Indonesia không đề cập tới đạo Hồi là quốc giáo (do vậy không thể coi Indonesia là một quốc gia Hồi giáo).

Phật giáo là tôn giáo lâu đời thứ hai ở Indonesia, chỉ sau Ấn Độ giáo, Indonesia từng là trung tâm quan trọng trong việc Nghiên cứu và Ứng dụng Phật học.

Bài viết cùng khám phá sự hưng thịnh của Phật giáo tại Indonesia, tìm hiểu nguồn gốc lịch sử, tác động văn hóa và sự hồi sinh đương đại của Phật giáo Indonesia, quốc gia vạn đảo lớn nhất thế giới.

Ảnh: https://www.hdasianart.com/

1.Bối cảnh lịch sử: Sự xuất hiện của Phật giáo

Phật giáo du nhập vào Indonesia vào khoảng thế kỷ V sau Tây lịch, chủ yếu thông qua các tuyến đường hàng hải và thương mại do các thương nhân Ấn Độ và Trung Quốc thiết lập. Những diễn biến chính sau đây làm nổi bật sự hiện diện ban đầu của Phật giáo tại quần đảo này:

A. Giao lưu thương mại và văn hóa

Các tuyến đường hàng hải và thương mại: Là một trung tâm giao thương nhộn nhịp giữa Ấn Độ, Trung Quốc và Đông Nam Á, Indonesia đã trở thành nơi giao thoa của nhiều nền văn hóa và tôn giáo.

Các thương gia và lữ khách không chỉ mang theo hàng hóa mà còn cả tín ngưỡng tôn giáo, bao gồm cả Phật giáo.

Ảnh hưởng của Văn hóa Ấn Độ: Ảnh hưởng của Ấn Độ đặc biệt mạnh mẽ vào những thế kỷ đầu, với Ấn Độ giáo và đạo Phật cùng tồn tại và đan xen trong các hoạt động văn hóa.

Ảnh: https://www.hdasianart.com/

B. Các Vương quốc đầu tiên và ảnh hưởng của Phật giáo

Đế chế Srivijaya: Đế chế Srivijaya (từ thế kỷ VII-XIII) là một cường quốc hàng hải thống trị có trụ sở tại Sumatra, nơi Phật giáo được công chúng tiếp nhận một cách công khai và rộng rãi. Những người cai trị đế chế này bảo trợ cho các học giả và tổ chức Phật giáo, dẫn đến sự phát triển mạnh mẽ của nền văn hóa và giáo dục Phật giáo.

Vương quốc Mataram: Ở Java, Vương quốc Mataram (thế kỷ VIII-X) cũng đóng vai trò quan trọng trong việc truyền bá Phật giáo, xây dựng những cơ sở tự viện Phật giáo nguy nga tráng lệ như Thánh địa Phật giáo Borobudur là kỳ quan Phật Giáo lớn nhất thế giới và đã được UNESCO xếp vào di sản thế giới 1991. Thánh địa Borobudur vẫn là một trong những di tích Phật giáo quan trọng và mang tính biểu tượng nhất trên thế giới. Thánh địa Phật giáo Borobudur, là một tác phẩm nghệ thuật chạm khắc Phật giáo.

Từ thời cổ đại, Thánh địa Phật giáo Borobudur đã lưu trữ rất nhiều lời dạy quý báu về giáo lý từ bi, trí tuệ, hùng lực, tự do, bình đẳng của đức Phật. Giới thiệu về cuộc đời, sự sinh hoạt đời sống tăng đoàn thời đức Phật ở các thời kỳ khác nhau tại Thánh địa Phật giáo Borobudur.

Thánh địa Phật giáo cổ đại Borobudur rất thú vị bởi câu chuyện về bức phù điêu nghệ thuật Phật giáo Gandāra (Càn đà la), lấp đầy khoảng một phần ba Thánh

địa Phật giáo cổ đại Borobudur.

Ảnh: https://www.hdasianart.com/

2. Thời kỳ hoàng kim của Phật giáo

Vào đầu thời kỳ trung cổ, Phật giáo đã trải qua thời kỳ hoàng kim ở Indonesia, đặc trưng bởi những phát triển đáng quan tâm:

A. Kỳ quan kiến trúc

Thánh địa Phật giáo Borobudur: Được kiến tạo vào thế kỷ VIII-IX, Thánh địa Phật giáo Borobudur là một đại bảo tháp hùng vĩ và lớn nhất của Phật giáo thế giới và được xem là một trong 70 kỳ quan của thế giới được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên Hợp Quốc (UNESCO) ghi nhận là một Thánh tích Phật giáo quan trọng và đã tài trợ để trùng tu vào năm 1973.

Thánh địa Phật giáo Borobudur là một đại bảo tháp khổng lồ đóng vai trò là địa điểm hành hương và đại diện cho vũ trụ quan Phật giáo. Những tác phẩm chạm khắc và bảo tháp tinh xảo của Thánh địa Phật giáo phản ánh những thành tựu nghệ thuật và tâm linh của thời đại đó.

Các ngôi già lam cổ tự khác: Những ngôi già lam cổ tự Phật giáo quan trọng khác như Sambisari (tiếng Java: □□□□□□□□), được kiến tạo vào thế kỷ IX là một một trong những tàn tích của Vương quốc Mataram cổ đại ở Yogyakarta, Indonessia và Mendut là công trình Phật giáo cổ xưa có niên đại từ đầu thế kỷ

IX, tọa lạc giữa khung cảnh Yên Bình của Trung Java, cũng đã thể hiện sự rực rỡ về kiến trúc Phật giáo Indonesia.

Ảnh: https://www.hdasianart.com/

B. Những tiến bộ về học thuật

Kinh điển Phật giáo và học thuật: Giai đoạn này chứng kiến sự dịch thuật và phổ biến các kinh điển Phật giáo, với các học giả tham gia vào các cuộc thảo luận thần học và thúc đẩy triết lý đạo Phật.

Ảnh hưởng đến nghệ thuật và văn hóa: Phật giáo ảnh hưởng đến nhiều khía cạnh của nghệ thuật, văn học và văn hóa Indonesia, để lại di sản lâu dài vẫn có thể thấy cho đến ngày nay.

3. Sự suy tàn của Phật giáo tại Indonesia

Mặc dù trước đây Phật giáo tại Indonesia đã một thời vàng son hưng thịnh, đạo Phật bắt đầu suy tàn ở xứ sở vạn đảo này do một số yếu tố:

A. Sự lan truyền của Hồi giáo

Sự phát triển của Hồi giáo: Sự xuất hiện của Hồi giáo vào thế kỷ XIII đánh dấu sự thay đổi đáng kể trong bối cảnh tôn giáo của Indonesia.

Khi các vương quốc Hồi giáo nổi lên và giành được quyền lực, nhiều tổ chức tăng đoàn Phật giáo đã bị suy yếu, và dân số Phật tử bắt đầu suy giảm.

Đồng hóa văn hóa: Theo thời gian, nhiều hoạt động Phật giáo đã được đồng hóa vào văn hóa Hồi giáo, dẫn đến sự trộn lẫn các tín ngưỡng tôn giáo.

B. Ảnh hưởng của chế độ thực dân

Thực dân hóa của châu Âu: Vào thế kỷ XVII, khi sự xuất hiện của các cường quốc châu Âu, đặc biệt là người Hà Lan, đã đẩy Phật giáo ra bên lề. Chính quyền thực dân Hà Lan đã thúc đẩy Cơ đốc giáo trong khi bỏ qua các tín ngưỡng địa phương, bao gồm cả Phật giáo.

Ảnh: https://www.hdasianart.com/

4. Sự hồi sinh đương đại của Phật giáo tại Indonesia

Mặc dù có sự suy thoái trong lịch sử, trong những thập kỷ gần đây đạo Phật đã có sự hồi sinh ở Indonesia. Các yếu tố chính góp phần vào sự hồi sinh này bao gồm:

A. Hiện đại hóa và toàn cầu hóa

Sự quan tâm gia tăng: Cuối thế kỷ XX và đầu thế kỷ XXI chứng kiến sự quan tâm trở lại đối với Phật giáo khi nhận thức toàn cầu về chính niệm và các phương pháp thiền định ngày càng tăng. Điều này đã dẫn đến sự hồi sinh của sự quan tâm đến triết lý đạo Phật từ bi, trí tuệ, hùng lực, tự do, bình đẳng. . ., ngay cả trong số những người không theo đạo Phật.

Lễ hội văn hóa: Lễ hội văn hóa và tôn giáo, chẳng hạn như Quốc lễ kỷ niệm ba sự kiện trọng đại trong cuộc đời Đức Phật Thích Ca: ngày Phật Đản sinh, ngày Phật Thành đạo và ngày Phật nhập Niết bàn cùng diễn ra trong ngày trăng tròn tháng Vesak hằng năm, tương ứng với ngày Rằm tháng Tư âm lịch, đã trở nên phổ biến, thu hút không chỉ những người theo đạo Phật mà còn cả những người đến từ nhiều nền tảng khác nhau.

B. Vai trò của cộng đồng người Hoa

Phật tử người Indonesia gốc Hoa: Cộng đồng người Hoa tại Indonesia đã đóng vai trò quan trọng trong sự hồi sinh của Phật giáo. Nhiều người người Indonesia gốc Hoa thực hành Phật giáo cùng với Nho giáo và Đạo giáo, góp phần vào sự hồi sinh của tôn giáo này ở các khu vực thành thị.

Cơ sở tự viện Phật giáo: Việc thành lập các cơ sở tự viện Phật giáo và trung tâm văn hóa mới đã tạo ra không gian cho các cuộc tụ họp cộng đồng và thực hành tâm linh.

Ảnh: https://www.hdasianart.com/

5. Phật giáo tại Indonesia ngày nay

Ngày nay, Phật giáo được công nhận là một trong sáu tôn giáo chính thức tại Indonesia, cùng với Hồi giáo, Thiên chúa giáo, Ấn Độ giáo, Nho giáo và các tín ngưỡng truyền thống khác. Các khía cạnh chính của Phật giáo đương đại tại Indonesia bao gồm:

A. Các thực hành đa dạng hóa

Nhiều tông phái: Nhiều truyền thống Phật giáo cùng tồn tại ở Indonesia, bao gồm Phật giáo Đại thừa, Phật giáo Kim Cương thừa và Phật giáo Nguyên thủy, mỗi truyền thống đều góp phần tạo nên bức tranh tôn giáo của Xứ Vạn đạo Indonesia.

Thiền và chính niệm: Các thực hành chính niệm và thiền đã thu hút được sự quan tâm, với nhiều người khám phá đạo Phật vì lợi ích sức khỏe tâm thần và thể chất của tất cả mọi người.

B. Đối thoại liên tôn

Thúc đẩy sự hòa hợp: Trong một xã hội đa văn hóa, Phật giáo đã tham gia vào cuộc đối thoại liên tôn, thúc đẩy sự hiểu biết và khoan dung giữa các nhóm tôn giáo khác nhau. Các sự kiện và sáng kiến khuyến khích sự hợp tác và tôn trọng giữa các cộng đồng tôn giáo khác nhau.

6. Kết luận: Một bức tranh văn hóa độc đáo

Sự hưng thịnh của Phật giáo ở Indonesia là minh chứng cho bức tranh lịch sử và văn hóa phong phú của đất nước vạn đảo này. Từ những ngày đầu là một tôn giáo nổi bật cho đến khi suy tàn và hồi sinh vào thời hiện đại, Phật giáo đã đóng vai trò quan trọng trong việc định hình bản sắc của Indonesia.

Ngày nay, khi Indonesia đang khám phá bối cảnh tôn giáo đa dạng của mình, Phật giáo vẫn tiếp tục truyền cảm hứng cho những cá nhân tìm kiếm sự bình yên, chính niệm và sự phát triển tâm linh. Sự pha trộn độc đáo giữa các truyền thống của đất nước này cho phép Phật giáo phát triển song song với các tôn giáo khác, góp phần tạo nên di sản văn hóa sống động và hài hòa của quốc gia.

Khi Indonesia tiến lên phía trước, các bài học và những triết lý đạo Phật vẫn là một phần không thể thiếu trong bản sắc đa dạng của đất nước này.

Việt dịch: **Thích Vân Phong**
Nguồn: www.hdasianart.com